Försäkringsvillkor

Folksam

Holmgrens Bilförsäkring

i samarbete med Folksam

Holmgrens Bil

Gäller från 1 juli 2025

Innehåll

Översiktlig information 4

Allmänna försäkringsvillkor 5
Vilka fordon villkoren gäller för 5
Vad som ingår i försäkringen 5
Var försäkringen gäller 5
Självrisker 5

Kristerapi 6

Trafikförsäkring 6
Självrisker 7
Bonus i trafikförsäkring 7

Egendomsskydd 7
Vad som ingår i egendomsskyddet 7
Vilken egendom som är försäkrad 8
Vem försäkringen gäller för 8
Bonus i vagnskadeförsäkring 8
Brandförsäkring 9
Glasruteförsäkring 9
Stöldförsäkring 10
Maskin- och elektronikskadeförsäkring 11
I Bilförsäkring Stor för personbil och lätt lastbil ingår dessutom punkterna 36-38 13
Vagnskadeförsäkring 13
Avställningsförsäkring 15
Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom 15
Gemensamma aktsamhetskrav för egendomsskyddet 15

Räddningsförsäkring 17

Rättsskyddsförsäkring 18

Tillägg 20
Folksam Assistans 20
Hyrbilsförsäkring (ingår i Holmgrens Bilförsäkring Stor för personbil och lätt lastbil) 22

Allmänna bestämmelser 24
Skaderegistrering 24
Avtalet och premien 24
Dubbelförsäkring 25
Avdrag på ersättningen 25
Identifikation med den försäkrade vid tillämpning av punkt 120
inklusive något av aktsamhetskraven 26
Återkrav 26
Krigsskador 26
Atomskador med mera 26
Dammbrott 27
Preskription 27

Övrig Information 27

Om skada inträffar 28

Vid frågor om försäkring eller skador 29

Om vi inte skulle komma överens 29

Översiktlig information

Före den egentliga villkorstexten får du i det här avsnittet en översiktlig information.

Detta häfte innehåller de försäkringsvillkor som gäller för Holmgrens bilförsäkring. När vi i villkoren använder orden ”du”, ”din” menar vi – om inte annat sägs – både försäkringstagaren och var och en av övriga försäkrade personer. Med ”vi” och ”oss” avses försäkringsgivaren, det vill säga Folksam.

Försäkringsgivare är Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006-1619, Adress: 106 60 Stockholm. Telefon: 0771-950 950. Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen och vår marknadsföring följer svensk lag.

Folksam ömsesidig sakförsäkring tillhandahåller i huvudsak försäkring för boende, motorfordon och båtar. Omfattningen av din försäkring framgår av försäkringsvillkoren. Dessa tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan dig och oss sker på svenska. Alla utskick avseende ditt/företagets föräkringsinnehav sker till din folkbokföringsadress/företaget adress, såvida vi inte kommer överens om annat. Om inte annat avtalats är försäkringstiden ett år.

Ångerrätt

När du tecknar försäkring genom ett distansavtal eller vid försäljning utanför Folksams affärslokaler har du enligt lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler rätt att ångra köpet inom 14 dagar. Tiden räknas från det att avtalet ingåtts och du vid distansavtal fått information om ångerrätt. Om du vill använda din ångerrätt kontaktar du Folksam, till exempel via telefon, e-post eller genom att skriva till oss. Du kan också använda en ångerblankett som du hittar på konsumentverket.se.. Har du redan hunnit betala försäkringen återbetalar vi pengarna snarast och senast inom 30 dagar räknat från att du meddelar oss om att du vill använda ångerrätten. Vi har rätt att kräva premie för den tid försäkringen varit gällande.

Allmänna försäkringsvillkor

Vilka fordon villkoren gäller för

1. Villkoren i detta häfte gäller för personbilar och lätta lastbilar (utom taxi-, bilar för yrkesmässig uthyrning eller bilar för yrkesmässig godsbefordran) som enligt försäkringsbeskedet är försäkrade genom Holmgrens bilförsäkring.

Om du byter till bil eller lätt lastbil av annat fabrikat upphör Holmgrens bilförsäkring. Du får då erbjudande om annan försäkring i Folksam.

Vad som ingår i försäkringen

2. Du kan försäkra din bil eller lätt lastbil med olika omfattningar. Vad som ingår i din försäkring framgår av försäkringsbeskedet.

Nedan kan du se vilka olika omfattningsalternativ det finns:

	Bilförsäkring Stor för personbil och lätt lastbil	Med vagnskada (Helförsäkring)	Utan vagnskada (Halvförsäkring)	Trafik*	Avställningsförsäkring
Trafik	X*	X*	X*	X*	
Kristerapi	X	X	X	X	X
Brand	X	X	X		X
Glas	X	X	X		X
Stöld	X	X	X		X
Maskin/ elektronik	X	X	X		
Räddning	X	X	X		
Rättsskydd	X	X	X		X
Vagnskada	X**	X			Begränsad vagnskada
Skada i fordonets kupé	X				
Nyckelförlust	X				
Feltankning	X				
Hyrbil	X	****	****		
Assistans	***	****	****		

* Lagstadgad försäkring.
** Ingår inte om du har valt halvförsäkring Stor
*** Assistans kan tecknas som tillägg till Bilförsäkring Stor för personbil och lätt lastbil
****Hyrbil och/eller Assistans kan tecknas som tilläggsförsäkringar.

Var försäkringen gäller

3. Försäkringen gäller i EES-länderna samt i de övriga länder som är anslutna till systemet med grönt kort. Försäkringen gäller även under transport mellan dessa länder.

Avställningsförsäkring enligt punkt 46–50 gäller dock bara i Sverige.

Trafikförsäkringen gäller alltid i hela världen enligt trafikskadelagen (TSL) för skada som i följd av trafik med svenskregistrerad bil eller lätt lastbil tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Självrisker

4. Självriskerna varierar beroende på vilken del av försäkringen som berörs. De självrisker som gäller i ditt fall ser du i försäkringsbeskedet. Ibland gäller särskilda självrisker. Dessa finns angivna under respektive avsnitt i detta villkor.

Hur självrisken tillämpas

Självrisken dras från skadebeloppet.

Om du vid ett skadetillfälle kan få ersättning genom flera moment i denna försäkring eller genom flera konsumentförsäkringar hos oss, drar vi bara av en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet.

Kristerapi

Om du drabbas av psykisk ohälsa som en direkt följd av en skadehändelse som är ersättningsbar i denna försäkring, kan du få kristerapi i form av högst tio behandlingar hos en legitimerad psykolog eller psykoterapeut som vi anvisar. Vi ersätter också nödvändiga och skäliga resekostnader upp till totalt 4 000 kr samt kostnader för tolk. Behandling och kostnader ska godkännas av oss i förväg, utföras i Sverige, påbörjas inom ett år och avslutas inom tre år från skadetillfället. Kristerapi gäller utan självrisk.

Kristerapi kan ges till den som äger fordonet, för förare som använder fordonet med ägarens tillstånd och passagerare i eller på fordonet. Kristerapi gäller även om du skadats av någon annan som omfattas av försäkringen.

Kristerapi gäller inte om du utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som är straffbelagd enligt svensk lag.

Trafikförsäkring

5. De bestämmelser som gäller för trafikförsäkringen finns i trafikskadelagen (TSL).

Trafikförsäkringen gäller för skador i följd av trafik med den försäkrade bilen eller lätta lastbilen till exempel för personskador och skador på annans egendom utanför fordonet.

Din trafikförsäkring gäller inte för skador på din egen bil eller lätta lastbil eller på egendom i denna.

Högsta ersättning är 300 miljoner kronor.

6. Vi åtar oss att betala en del skadekostnader utöver vad som följer av TSL:

a. Skadade kläder och andra tillhörigheter som skadad förare, passagerare eller annan person bar för personligt bruk. Vi ersätter inte pengar, smycken eller värdehandlingar. Högsta ersättning är 25 procent av ett prisbasbelopp per person. Om hjälm eller annan personlig skyddsutrustning som bars vid skadetillfället skadats, ersätts detta utan beloppsbegränsning.
b. Skada på egendom utanför bilen eller lätta lastbilen även om den som drabbats av skadan varit medvållande. Den här utvidgade rätten till ersättning gäller inte vid skada
   - på motordrivet fordon eller tillkopplat släp
   - på spårbundet fordon
   - på egendom som transporteras med fordon som nämns ovan
   - på egendom som tillhör försäkringstagaren eller den försäkrade bilens eller lätta lastbilens brukare eller förare
   - om egendomens ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.

Högsta ersättning är 25 procent av ett prisbasbelopp per person.

7. Vi förhandlar med den som kräver ersättning och vid rättegång betalar vi dina rättegångskostnader i den utsträckning de är skäliga och överensstämmer med vårt intresse i rättegången. Vi är inte bundna av att du, utan godkännande av oss, tar på dig skulden för en skada, godkänner ersättningskrav eller betalar ersättning.

Vi betalar högst det belopp som motsvarar den trafikskadeersättning som den skadade skulle ha kunnat få enligt TSL.

Om någon drabbas av en personskada där ersättning ska lämnas från din trafikförsäkring betalar vi också ersättning för vissa ombudskostnader som den skadade har vid den utomrättsliga skaderegleringen i Folksam. Ersättning för ombudskostnader omfattar ombudets skäliga tidsåtgång för nödvändiga åtgärder i ärendet och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet respektive enligt brottsmålstaxan. Vid bedömningen av vilka ombudskostnader som kan betalas tillämpas den av Sveriges advokatsamfund och Svensk Försäkring gemensamt utarbetade promemorian om fördelning av arbetsuppgifter mellan skadereglerare och ombud i personskadeärenden. Vi betalar inte ombudskostnader som har samband med Försäkringskassans handläggning eller prövning av ärendet eller med prövning i förvaltningsdomstol, om vi inte särskilt åtagit oss detta.

Vi inhämtar och betalar den medicinska utredningen i ärendet. Vi betalar inte ersättning för ytterligare sådan utredning, om vi inte särskilt åtagit oss detta. Beträffande vilka ombud som får anlitats gäller samma regler som för Rättsskyddet, se punkt 71.

Den som kan ha rätt till statlig rättshjälp ska i första hand ansöka om detta. Vi betalar inte de kostnader som skulle ha betalats av allmänna medel om ansökan hade gjorts.

Självrisker

8. Trafikförsäkring gäller med en grundsjälvrisk som framgår av försäkringsbeskedet. I några fall gäller försäkringen med förhöjd självrisk, se nedan.

a. Självrisken är 1 000 kronor om föraren var under 24 år när skadan hände.
b. Självrisken är 10 procent av ett prisbasbelopp
   - om föraren kört fordonet utan giltigt körkort
   - om läraren/eleven vid övningskörning inte uppfyllt de regler som gäller för övningskörning
   - om föraren enligt strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft
     - gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri
     - orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet.
   - om du inte kan visa vem som kört fordonet vid en trafikskada

Den sammanlagda självrisken i trafikförsäkringen får enligt TSL inte överstiga 10 procent av ett prisbasbelopp för fysisk person.

Självrisk enligt b) behöver dock inte betalas om det vid rattfylleribrott framgår att dessa omständigheter inte medverkat till skadans uppkomst.

Du ska efter krav från oss betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk. Vi kan överlåta en fordran på obetald självrisk till Trafikförsäkringsföreningen.

9. Du behöver inte betala någon självrisk

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan bilen eller lätta lastbilen var stulen eller tillgripen
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet
- om du kan visa att annan person än du själv eller föraren vållat skadan och vi inte kan visa att du eller föraren varit medvållande.

Bonus i trafikförsäkring

10. Bonus innebär att du får rabatt för skadefria år på trafikförsäkringspremien utom på den del som är fast grundpremie.

Ny försäkring placeras i klass 7. Har skada inträffat det senaste året sker placering i klass 6. Flyttning från klass 7 till 8 kräver att de 15 senaste åren varit skadefria. För varje skada som leder till utbetalning från trafikförsäkringen sänks klassen med ett steg. Sänkning sker från och med nästa försäkringsår. Efter varje försäkringsår utan skada flyttas försäkringen till närmast högre klass.

Du som har minst 15 skadefria år slipper rabattförlust för första skadan.

Rabatten i trafikförsäkringen sänks inte i de fall som anges i punkt 9.

Egendomsskydd

Vad som ingår i egendomsskyddet

11. I detta avsnitt, punkt 11–50, redogör vi för hur försäkringen gäller för den egendom du har försäkrad – din bil och lätta lastbil och den utrustning som ingår i skyddet.

I egendomsskyddet kan ingå

- Brand
- Glas
- Stöld
- Maskin/Elektronik
- Vagnskada
- Skada i fordonets kupé
- Feltankning
- Nyckelförlust

Du ser i försäkringsbeskedet vilka av dessa försäkringar som ingår i ditt egendomsskydd.

Vilken egendom som är försäkrad

12. Egendomsskyddet gäller för den försäkrade bilen eller lätta lastbilen i dess standardutförande och för annan normal utrustning till fordonet som till exempel bilbarnstolar, brandsläckare, verktyg till ett värde av högst 1 000 kronor.

Audioutrustning, biltelefon eller annan liknande utrustning samt informations- och kommunikationssystem för data, navigering, TV och video ingår dessutom under förutsättning att den är fast monterad och konstruerad för att enbart användas i bilen eller lätta lastbilen. Elektronisk utrustning som kan användas utanför fordonet omfattas inte. Vi ersätter till exempel inte dvd/cd-skivor, mobiltelefon, mp3-spelare eller GPS. Fordonsdel och utrustning som du monterat av eller ännu inte monterat ingår också. Slitage och åldersavdrag görs enligt punkt 54.

Om hjul, både däck och fälg inte finns i ordinarie sortiment hos fordonstillverkare eller hos någon av dess återförsäljare för aktuellt fabrikat och modell, är högsta ersättningen 50 000 kronor. Försäkringen gäller för en extra uppsättning hjul. Slitage och åldersavdrag görs enligt punkt 54. Se även krav på aktsamhet i punkt 25.

Ovan nämnda utrustning ersätts utan beloppsbegränsningar om den är fabriksmonterad (se definition nedan).

Är utrustningen eftermonterad begränsas ersättningen till 1 prisbasbelopp. I beloppsbegränsningen ingår också tillbehör till ersättningsbar utrustning. Monteringskostnader ersätts utöver beloppsbegränsningen. Ålders- och självriskavdrag görs på eftermonterad egendom, se punkt 54.

Definition

Med fabriksmonterad utrustning menar vi bilmärkesunik i fordonet integrerad originalutrustning som monterats av biltillverkaren eller av denne auktoriserad verkstad.

Fordon äldre än 30 år

Gäller personbil, lätt lastbil.

Högsta ersättningsbelopp efter avdrag för självrisk från egendomsskyddet är 300 000 kronor för bil äldre än 30 år.

Vem försäkringen gäller för

13. Försäkringen avser endast ditt eget lagliga ekonomiska intresse som försäkringstagare, ägare och huvudsaklig brukare till den försäkrade egendomen. Försäkringen gäller också om du har leasat fordonet. Försäkringen omfattar då fordonet på samma sätt som om det vore ditt eget. Om du inte är fordonets verklige ägare och huvudsaklige brukare gäller inte egendomsskyddet och någon ersättning kan inte betalas vid inträffad skada.

Ovanstående gäller dock inte om denne är din make/registrerad partner eller sambo, förutsatt att ni är folkbokförda och bosatta på samma adress.

Vi har rätt att betala skadeersättning till

- säljaren eller kreditgivaren om bilen eller lätta lastbilen köpts på avbetalning eller kredit. Ersättning betalas då till säljaren/kreditgivaren intill dennes återstående lagenliga fordran
- ägaren om du har hyrt bilen eller lätta lastbilen på längre tid än ett år, det vill säga leasat den.

Vi har rätt att betala skadeersättning till ägaren även då försäkringsplikten fullgörs av den förmyndare som registrerats i Vägtrafikregistret.

Bonus i vagnskadeförsäkring

14. Bonus innebär att du får rabatt på vagnskadepremien för skadefria år, utom på den del som är fast grundpremie.

Ny försäkring placeras i klass 7. Har skada inträffat det senaste året sker placering i klass 6. Flyttning från klass 7 till 8 kräver att de 15 senaste åren varit skadefria. För varje skada som leder till utbetalning från vagnskadeförsäkringen sänks klassen med ett steg. Sänkning sker från och med nästa försäkringsår. Efter varje försäkringsår utan skada flyttas försäkringen till närmast högre klass.

Du som har minst 15 skadefria år slipper rabattförlust för första skadan.

Rabatten i vagnskadeförsäkringen sänks inte i de fall som anges i punkt 9. För vagnskadeförsäkring gäller dessutom att rabatten inte sänks vid annan yttre olyckshändelse, vid uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående eller vid kollision med djur.

Brandförsäkring

15. Försäkringen gäller för skada genom brand, blixtnedslag eller explosion. Vi ersätter inte explosiva varor som inte är fordonstillbehör. (Punkterat däck definieras inte som exposion). Med brand menar vi ”eld som kommit lös”. För anlagd brand gäller försäkringen endast om branden anlagts av tredje man. Med tredje man menas annan än dig själv eller den som har handlat utan ditt samtycke.

Kortslutning av elektriska kablar ersätts inom åtagandet för maskin och elektronikskadeförsäkring, punkt 30.

För viss utrustning gäller särskilda beloppsgränser, se punkt 12.

16. Vi betalar inte skada
- genom trafikolycka (själva brandskadan ersätts givetvis, men inte följdskador, till exempel genom dikeskörning – då gäller i stället vagnskadeförsäkringen)
- som hänt under tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning.
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt konsumentköp- eller konsumenttjänstlagen, eller som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Dessutom gäller vad som anges i punkt 49.

Aktsamhetskrav

17. Elektriska kablar, bränsleledningar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade.

För att värma eller torka fordonet får du bara använda anordning som vi godkänt för det ändamålet. Biltillverkarens anvisningar ska följas.

18. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 17 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 120.

Självrisker

19. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Glasruteförsäkring

20. Försäkringen gäller för skada på vindruta, sidoruta eller bakruta som består i att rutan genombrutits, spräckts eller krossats. Glastak/lucka och strålkastarglas omfattas inte.

För halvförsäkrad bil eller lätt lastbil ersätter vi dock skadad ruta vid kollision med djur.

21. Vi betalar inte skada
- som hänt vid kollision, vältning eller när fordonet körts av vägen. Då gäller i stället vagnskadeförsäkringen
- som hänt under tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning
- på strålkastarglas eller taklucka av glas, plast eller annat kompositmaterial. Vi ersätter inte heller sprickor som beror på ålder och slitage i dörrutor, sido- och bakrutor av plast eller annat kompositmaterial.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt konsumentköp- eller konsumenttjänstlagen, eller som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Dessutom gäller vad som anges i punkt 49.

Självrisker
22. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Stöldförsäkring
23. Försäkringen gäller för skada genom stöld eller tillgrepp av fortskaffningsmedel. Vi betalar också skador som uppstått vid försök till stöld eller tillgrepp. För avmonterade hjul se aktsamhetskravet i punkt 25.

Försäkringen gäller dessutom för skada som uppstått genom uppsåtlig skadegörelse i samband med sådan händelse.

Vid förlust av fordonet får du ersättning om den inte kommit tillrätta inom en månad efter det vi fått din anmälan om stölden.

Omfattningsbegränsning
Försäkringen gäller med en omfattningsbegränsning för fordon med värde på 1 miljon kronor eller högre. Dessa frodon ska vara försedd med SSF Stöldskyddsföreningens norm 1073 godkänd spårsändare. Om det i händelse av stöld av fordonet saknas spårsändare eller att den inte var aktiverad så minskas ersättningen med 25 procent. Ersättningen blir dock ej lägre än gränsen för kravet på spårsändare.

Omfattningsbegränsningen gäller om det framgår av ditt försäkringsbesked.

24. Vi betalar inte skada
- om någon som *tillhör ditt hushåll* tar bilen eller lätta lastbilen och använder den utan lov
- om någon annan som har tillgång till bilen eller lätta lastbilen använder den utan lov.

Anmärkning till punkt 23 och 24
Begreppet stöld är definierat i brottsbalken. Det innebär att någon olovligen tar något som tillhör en annan person i avsikt att till exempel behålla eller sälja det.

Tillgrepp av fortskaffningsmedel innebär att någon olovligen tar fordon som tillhör annan person för att använda det, men utan avsikt att behålla eller sälja det.

Om däremot någon som har tillgång till ett fordon använder det utan lov, är det varken stöld eller tillgrepp. Det är i stället *olovligt brukande,* vilket innebär att någon olovligen brukar annans fordon som han redan har i sin besittning.

Försäkringen gäller inte heller vid bedrägeri- eller förskingringsbrott. Med någon som *tillhör ditt hushåll* menar vi person som är folkbokförd och bor på samma adress som du, förutsatt att ni har gemensamt hushåll.

Aktsamhetskrav
25. När du lämnar bilen eller lätta lastbilen ska egendom som förvaras i den och inte är fast monterad vara inlåst i bilen eller lätta lastbilen. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till.

26. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 25 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 120.

Aktsamhetskrav
27. Bilen och lätta lastbilen ska låsas med ratt- eller växellås när den lämnas. Nyckeln får inte lämnas kvar i fordonet eller i närheten av den och ska i övrigt förvaras på ett säkert sätt. Kravet på låsning gäller inte när bilen eller lätta lastbilen förvaras i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till. Kravet på låsning gäller inte när bilen eller lätta lastbilen förvaras i allmänt garage, där du måste lämna ifrån dig nyckeln till stöldskyddet. Kravet på låsning gäller inte heller när du har fordonet på verkstad för reparation eller service. Nyckeln får inte förses med uppgifter om namn, adress eller registreringsnummer. Vid förlust av nyckel till fordon som är utrustat med startspärr ska du se till att nyckeln blir avkodad.

28. Om du bryter mot aktsamhetskraven i punkt 27 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen, dock lägst 5 000 kronor. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheter i övrigt. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 120.

Självrisker

29. Grundsjälvrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Du slipper grundsjälvrisk vid stöld eller tillgrepp av bilen eller lätta lastbilen och utrustning som förvaras inlåst i fordonet under förutsättning att

a. din bil eller lätta lastbil var utrustad med av oss godkänt billarm som vid skadetillfället var i funktion och aktiverat
b. bilen eller lätta lastbilen var parkerad i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till
c. bilen eller lätta lastbilen var parkerad i låst säkerhetsbur som vi godkänt

Du slipper grundsjälvrisk vid stöld eller tillgrepp om din bil eller lätta lastbil var försett med annat, av oss godkänt, extra stöldskydd. Detta gäller inte vid enbart stöld av utrustning eller försök till detta.

Maskin- och elektronikskadeförsäkring

30. Maskin- och elektronikskadeförsäkringen gäller för bil och lätt lastbil som är högst 10 år sedan den registrerades första gången och som körts högst 15 000 mil. För batteri och elektrisk drivkälla för elbil, hybridbil och laddhybridbil gäller för bil eller lätt lastbil som körts högst 20 000 mil. Försäkringen upphör så snart någon av gränserna passerats.

Om du inte kan visa att skadan eller felet uppstått innan nämnda gränser passerats ska den anses ha hänt den dag du anmälde skadan eller felet till oss.

31. Försäkringen gäller för skada eller fel på följande komponenter och funktioner i fabriksmonterat standardutförande.

Kylsystem

- kupévärmare som är integrerad i bilens eller lätta lastbilens kyl/värmesystem (utom fjärrsändare)
- air condition, klimatanläggning

Växellåda, kraftöverföring

- kraftöverföring, växellåda inklusive lameller i automatlådor, styrelektronik och reglage
- koppling inklusive wire, hydraulik, elektronik och reglage, svänghjul (utom nedsliten kopplingslamell och följdskador därav)
- drivaxlar och hjullager på drivande axlar

Elektronik

- elektriska kablar (utom defrosterslingor i rutor)
- mjukvarufel som påverkar framdrift
- generator (och följdskador som påverkar fordonets elektroniska funktion)
- huvudstyrenhet, elcentral med säkringsdosa
- färddator, farthållare
- flerfunktion/kombinationsinstrument,(hastighetsmätare,motorinformation)
- elektroniskt stöldskydd och larm
- centrallåsenhet inklusive elektronik till dörrlås (utom nycklar/kort/smartkey och fjärrkontroll)
- informations- och kommunikationssystem för data, navigering, multimedia
- stolsvärme
- rattvärmare
- motor till fönsterhiss, cabriolet, bak- och taklucka samt skjutdörr
- motor till infällbar dragkrok (orginalmonterad)
- motor för reglering av sittställning på förar- och passagerarstol (utom komfortfunktion)
- spolarpump till vindruta
- torkarmotor till vind- och bakruta
- regnsensor

Broms, styrning
- servosystem för bromsar inklusive huvudcylinder
- styr- och reglersystem för låsningsfria bromsar, elektronik till parkeringsbroms (utom hjulcylindrar, bromsok, bromsskivor/trummor, bromsbelägg
- servosystem för styrinrättning
- styrväxel (utom stag och kulleder)

Säkerhets- och förarstödsystem
- airbag inklusive givare och sensorer
- säkerhetsbälte, bältespåminnare och bältesförsträckare
- kollisionsvarningssystem, autobromssystem
- anti sladd-/spinnsystem (utom stötdämpare, luftbälg och fjädrar)
- line- och side-assistsystem inklusive sensorer
- parkeringsassistans inklusive sensor och kamera
- system för huvudstrålkastare och baklampor till Xenon, LED, Laserljus (utom utbytbara ljuskällor och glas)
- reglermotor till adaptiva strålkastare
- nivåreglering för strålkastare
- motor till elektrisk back-/sidospegel

För bilar eller lätta lastbilar med elektrisk motor som drivkälla
- elmotor för framdrift av bilen eller lätta lastbilen inklusive dess styrelektronik
- mildhybridsystem
- batteri till högvoltsystem för drivning av elbil, plugg in/laddhybridbil och bränslecellsbil (utom bilens eller lätta lastbilens startbatteri)
- laddkabel och laddintag för plugg-in och elfordon (utom extern laddenhet)
- OBC ombord laddsystem för batterier
- kylning/värmning till högvoltssystem
- bilens eller lätta lastbilens värmesystem
- DC/DC omvandlare, inverter DC/AC, AC/DC

För bilar eller lätta lastbilar med förbränningsmotor som drivkälla
- motor för framdrift av bilen eller lätta lastbilen inklusive dess styrelektronik
- motorns kylsystem inklusive oljekylare och värmeelement
- startfunktion tändlås (utom tändningsnyckel/kort/smartkey)
- startmotor inklusive start/stopsystem (utom fordonets startbatteri)
- grenrör
- system för turbo/överladdning, laddluftkylare, överladdningsaggregat inklusive styrsystem
- system för avgasrening inklusive partikelfilter, ad-blue och dess styrsystem (utom ljuddämpare och avgasrör)
- bränslesystem inklusive insprutningssystem och dess reglerfunktioner. Tankarmatur och givare (utom ledningar, filter, bränsletank)
- tändsystem och dess reglerfunktioner (utom tändstift och startbatteri)

32. Vi betalar inte för skada eller fel
- som uppstått till följd av att bilen eller lätta lastbilen konverterats från ett drivmedel till ett annat såvida inte biltillverkaren godkänt detta
- som hänt under deltagande i tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhängnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning
- som är brandskada enligt punkt 15, glasskada enligt punkt 20, stöldskada enligt punkt 23 eller vagnskada enligt punkt 39
- som säljare eller annan ansvarar för enligt konsumentköp- eller konsumenttjänstlagen, eller som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Oljeförbrukning och nedgång i batteriprestanda som är inom biltillverkarens tolerans anses inte som fel och ersätts därför inte inom maskin- och elektronikskadeförsäkringen.

Definition
Med fabriksmonterad utrustning menar vi bilmärkesunik i bilen och lätta lastbilen integrerad utrustning som monterats av biltillverkaren eller av denne auktoriserad verkstad.

Aktsamhetskrav

33. Biltillverkarens anvisningar för service och underhåll (inklusive mjukvaruuppdateringar) ska följas (från det att fordonet registrerades första gången). Service och underhåll ska vara fackmannamässigt utfört. Detta gäller även för tiden innan du tecknade försäkringen och du ska kunna visa att service är utförd på fordonet. Om du inte kan visa att fordonet genomgått service räknas det som utebliven service.

Fordonets kylsystem ska innehålla tillräckligt med frostskyddsmedel. Biltillverkarens anvisningar beträffande drivmedel och skötsel ska följas. Komponenter som avviker från bilens eller lätta lastbilens seriemässiga utförande, är trimmade eller inte uppfyller biltillverkarens krav, får inte användas. Fordonet får inte köras så att motor eller kraftöverföring utsätts för onormal påfrestning, exempelvis köra fast varningslampa tänts.

Laddning av Plugg in Hybrid och Elbil ska följa biltillverkarnes anvisningar. Biltillverkarens anvisningar om mönster och däckdimension på fyrhjulsdrivna bilar och lätta lastbilar ska följas.

34. Om aktsamhetskraven i punkt 33 bryts gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständig-heterna i övrigt. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 120.

Självrisker

35. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked. Den högre självrisken gäller för bil som passerat 8 000 mil. Den högre självrisken gäller för lätt lastbil som passerat 10 000 mil. Självrisken tillämpas på de olika komponenterna var för sig, se punkt 31.

I Bilförsäkring Stor för personbil och lätt lastbil ingår dessutom punkterna 36-38

36. Skada i fordonets kupé och bagageutrymme samt skada på takbox och lasthållare.

Vi betalar skada på fordonets inredning i kupén eller i bagageutrymmet samt skada på takbox och lasthållare genom en plötslig och oförutsedd händelse.

Vi betalar inte skada som undantas i egendomsskyddet, villkorspunkt 11–56. Vi ersätter inte skada orsakad av djur eller insekter eller skada orsakad av slitage eller vanvård. Vi ersätter inte skada på grund av tekniskt fel.

Högsta ersättningsbelopp är 65 000 kronor. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Om skadan i kupé beror på sjukdom gäller försäkringen utan självrisk.

37. Feltankning

Vi betalar ersättning för kostnader av rengöring av bränsletank, ledningar och filter vid felaktigt tankat bränsle. Vi ersätter även eventuell grundsjälvrisk vid bärgning i samband med felaktigt tankat bränsle. Eventuella följdskador kan ersättas om du har gällande maskin- och elektronikskadeförsäkring. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

38. Nyckelförlust

Vi betalar ersättning för förlorad eller förstörd startnyckel samt fjärrsändare till centrallås i original. Vi ersätter ny nyckel samt nödvändig omkodning eller avkodning. Högsta ersättning är 25 000 kronor. Du kan nyttja detta högst en gång per försäkringsår. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Vagnskadeförsäkring

39. Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående. Försäkringen ersätter även skada på lätt lastbil som räddningstjänsten åsamkar till följd av transporterad häst som har fått panik. Försäkringen ersätter också inre skador i den lätta lastbilen som påverkar fordonets funktion och som är orsakade av häst.

Några exempel på när försäkringen gäller:
Om du krockar, välter, kör i diket, råkar ut för snöras eller fallande föremål till exempel ett träd, eller om fordonet skadas vid transport, till exempel på färja eller tåg.

För viss utrustning gäller särskilda beloppsgränser, se punkt 12.

Uppsåtlig skadegörelse

Om din bil eller lätta lastbil skadas genom uppsåtlig skadegörelse av utomstående betalar vi
- halva vagnskadesjälvrisken för bil eller lätt lastbil som är vagnskadeförsäkrad hos oss
- den del av vagnskadegarantisjälvrisken som överstiger 3 000 kronor.

Vi betalar inte skador som ersätts enligt punkt 23–29 och som uppkommit vid stöld/inbrott eller försök till detsamma.

40. Vi betalar inte skada
- som hänt under tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordon inom inhägnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning om vi inte särskilt åtagit oss detta
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning
- på fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakades av felet
- som består i slitage eller beror på bristfälligt underhåll. Lack och stenskottskador som beror på normalt slitage i förhållande till bilens ålder och körsträcka ersätts inte.
- genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Vi ersätter dock skada som är en direkt följd av sådan händelse som anges i punkt 39
- som beror på explosion i motor, ljuddämpare, däck eller slangar.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Aktsamhetskrav

41. Du ska se till att fordonet inte används när det har belagts med meddelat/kvalificerat körförbud.

Biltillverkarens anvisningar för service och underhåll ska följas (från första dag bilen registrerades) och vara fackmannamässigt utfört.

Du ska se till att fordonets maximala drag- och lastvikt inte överskrids.

42. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 41 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 120.

Självrisker

43. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Om föraren var under 24 år när skadan hände höjs grundsjälvrisken med 1 000 kronor (gäller inte vid djurkollision eller vid kollision med annat känt fordon utomlands). Vid samtidig trafikskada tas endast en ungdomssjälvrisk ut.

Du slipper grundsjälvrisk vid kollision med annat känt fordon utomlands.

Du slipper grundsjälvrisk vid kollision med djur.

Du slipper även självrisk i vagnskadegarantin vid kollision med djur. En förutsättning är att bilen eller lätta lastbilen är halvförsäkrad hos Folksam.

Aktsamhetskrav

44. Du ska se till att fordonets däck uppfyller de krav som som ställs i författningar och föreskrifter (till exempel mönsterdjup och säsongsdäck).

45. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 44 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 120.

Avställningsförsäkring

46. Avställningsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet. Försäkringen gäller endast i Sverige.

47. Försäkringen gäller när bilen eller lätta lastbilen är avställd i Vägtrafikregistret och inte brukas.

Egendomsskyddets villkor tillämpas. Rättsskyddsförsäkring ingår också. Räddnings-, maskin- och elektronikskadeförsäkring ingår däremot inte. Vagnskadeförsäkring enligt punkt 39 ingår men med begränsning att skada genom trafikolycka inte ingår. Dock gäller försäkringen för skador genom trafikolycka på den avställda bilen eller lätta lastbilen om den transporteras på släp.

Försäkringen gäller även under direkt färd till och från närmaste bilprovningsstation eller annan behörig anläggning för besiktning. I dessa fall gäller också trafik- och räddningsförsäkring. Observera att begränsningen i vagnskadeförsäkringen fortfarande gäller.

Självrisker

48. Vilka självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Gemensamma aktsamhetskrav för egendomsskyddet

49. Du får inte köra bilen eller lätta lastbilen om du
- saknar giltigt körkort
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Du ska följa de regler som gäller vid övningskörning.

50. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 49 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 120.

Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom

51. Vi ersätter din skada enligt de försäkringsvillkor som gällde för din försäkring på skadedagen.

52. Vi ersätter din ekonomiska förlust enligt nedanstående regler. Förlust eller annan olägenhet av att egendomen inte har kunnat användas betalar vi bara om vi särskilt åtagit oss detta. Vi ersätter inte affektionsvärde eller annat värde av personlig natur.

53. Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras samt reparationsmetod eller ersättas med närmast motsvarande egendom.

Vi har också rätt att avgöra var egendomen ska inköpas eller repareras. Vi övertar äganderätten till ersatt egendom och till ersatta delar om inget annat avtalats.

Vi åtar oss att vid reparation föreslå verkstad som är miljögodkänd av oss. Vid totalskada ombesörjer vi att bilen eller lätta lastbilen lämnas till av oss miljögodkänd bildemonterare.

Av miljöskäl är det viktigt att minimera avfallet och främja återanvändning av delar så långt detta är möjligt. Därför gäller för denna försäkring att
- reparationsmetod ska användas som ger minsta möjliga miljöpåverkan utan att kvalitet eller trafiksäkerhet påverkas
- begagnade originaldelar ska om så är möjligt användas
- skadade plastdetaljer ska repareras om så är möjligt. Anlitad verkstad ska vara miljögodkänd och ha särskild kompetens för reparation av plast
- skador på vindruta ska repareras om så är möjligt.

Vid skada som inte omfattas av försäkringen kan vi lämna förslag på miljögodkänd verkstad eller bildemonterare.

54. Ersättning för skada grundas på egendomens värde vid köp i allmänna handeln (marknadsvärde) omedelbart före skadan. Om bilen eller lätta lastbilen i förhållande till dess marknadsvärde inte är lönsam att reparera eller om den inte kommit tillrätta efter stöld värderar vi den inklusive utrustning enligt punkt 12. Från denna regel görs avsteg dels enligt nästa stycke, dels enligt punkt 55.

Vid enbart skada på eller stöld av utrustning enligt punkt 12 beräknar vi marknadsvärdet genom fasta åldersavdrag från nyanskaffningspriset. Vi gör inget avdrag för första året från det att utrustningen inköpts ny. Därefter drar vi av 10 procent för varje påbörjat år, dock högst 80 procent. Vid stöld eller skada på däck gör vi avdrag för däckslitage i procent, i förhållande till ett nytt däck. Vid stöld av av hjul beräknas också åldersavdraget för fälg enligt samma regel som utrustning enligt ovanstående stycke. Om inte slitage framgår eller kan styrkas görs i stället ett åldersavdrag på 20 procent per påbörjat år (dock högst 80 procent). För däck äldre än åtta år eller där mönsterdjupet understiger det av lagstiftaren beslutade lämnas ingen ersättning. Om hjul, både däck och fälg inte finns i ordinarie sortiment hos fordonstillverkare eller hos någon av dess återförsäljare för aktuellt fabrikat och modell, är högsta ersättningen 50 000 kronor.

Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.

55. Vid skada på bil eller lätt lastbil som är ersättningsbar från egendomsskyddet, se punkt 11–50, lämnas ersättning med ny bil eller lätt lastbil av samma fabrikat, typ och årsmodell som den skadade (nyvärdesersättning) om följande förutsättningar är uppfyllda:
- fordonet är seriemässigt tillverkad
- fordonet omfattas i Sverige av fabrikantens garantier och den svenska generalagentens andra åtaganden
- du har ägt fordonet oavbrutet sedan den registrerades första gången
- skadan har hänt inom två år efter det att fordonet registrerades första gången (förregistrering hos bilhandlare räknas inte)
- fordonet har körts högst 3 000 mil
- skälig reparationskostnad för fordonet och den utrustning som ingår i fordonets ”nypris” beräknas överstiga 50 procent av detta pris vid skadetillfället. Vid beräkningen räknas mervärdesskatt eller annan jämförlig skatt in i reparationskostnaderna.

Samtidigt skadad utrustning ersätts med ny om den ingick i fordonets ”nypris”.

Om det finns särskilda skäl har vi rätt att i stället ersätta skadan kontant. Vi betalar då högst vad det skulle ha kostat oss att skaffa en ny bil eller lätt lastbil.

56. Vi betalar inte
- kostnad för förbättring eller förändring av fordonet som gjorts i samband med skadereparation
- kostnad för lackering, till exempel motiv- och effektlackering, eller annan modifiering och/eller ombyggnad som inte motsvarar den som bilen hade i det seriemässiga utförandet. Vi betalar dock för varumärkes- eller mönsterskyddad firmasymbol och reklamtext
- merkostnader som beror på att du inte följt våra anvisningar om inköpsställe eller reparation, till exempel dyrare inköps- eller reparationskostnad
- eventuell värdeminskning efter reparation
- merkostnad genom att reservdelar fraktats på annat sätt än vad som är normalt, om vi inte godkänt detta
- normalt slitage när fordonet använts i samband med stöld eller annat olovligt tillgrepp
- mervärdesskatt när försäkringstagaren eller bilägaren är redovisningsskyldig för sådan skatt.

Värdering av lös egendom

57. Du kan begära att en värderingsman, förordnad av handelskammaren, ger ett utlåtande om värdet på din egendom. I samband med att utlåtande av värderingsman begärs återtar vi vårt erbjudande.

Om värderingsmannen kommer fram till ett högre värde än vi, betalar vi hela värderingskostnaden. I annat fall betalar du och vi hälften var, upp till 3 000 kronor.

Vi ersätter endast en värdering.

Räddningsförsäkring

58. Räddningsförsäkringen gäller för person- och fordonstransporter som blivit nödvändiga genom att du i samband med resa med den försäkrade bilen eller lätta lastbilen råkat ut för sådana nödsituationer som anges i punkt 59 och 60. Rese- och transportkostnader ska vara skäliga och göras med det billigaste transportmedel som går att använda med hänsyn till omständigheterna. Om du ordnar transport med privat bil eller lätt lastbil betalar vi ersättning enligt Skatteverkets regler för skattefri ersättning med egen bil eller lätt lastbil. Räddningsförsäkingen gäller också för tillkopplad släpvagn, till exempel husvagn. Försäkringen ersätter även kostnader för nödvändiga telefonsamtal till Folksam och larmcentral med högst 500 kronor.

Persontransporter

59. Om din bil eller lätt lastbil stulits, skadats eller fått driftstopp betalar vi kostnader för resa till hemort för förare och passagerare. I stället för hemresa betalar vi kostnaden för fortsatt resa till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare.

Vi betalar hemresan, dock längst till fordonets hemort, för passagerare som inte kan fortsätta resan därför att föraren drabbats av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit.

Fordonstransporter

60. Om din bil eller lätta lastbil stulits, skadats eller fått driftstopp betalar vi kostnaden för bärgning till närmaste lämplig verkstad, eller reparation på platsen om detta inte blir dyrare.

Vi betalar transport av bilen eller lätta lastbilen, till fordonets hemort i Sverige, om den inte kan köras hem på grund av att förare eller passagerare drabbats av akut sjukdom, olycksfall eller har avlidit.

Om skadan hänt utomlands kan vi också betala hemtransport av fordonet i oreparerat skick om vi bedömer att bilen eller lätta lastbilen inte kan repareras enligt biltillverkarens anvisningar. Detta under förutsättning att skadan är ersättningsbar enligt försäkringsvillkoret, till exempel vid maskinskada ska bilen eller lätta lastbilen omfattas av en gällande maskin- och elektronikskadefrösäkring. Hemtransport av fordonet ska först godkännas av oss.

Hämtning av fordonet

Vi betalar resekostnad för en person från bostaden eller resmålet för hämtning av bilen eller lätta lastbilen efter reparation eller då den kommit tillrätta efter stöld. Hämtningen ska du själv ordna, men vi ska först godkänna den.

Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtningen.

Vi betalar inte

61. Räddningsförsäkringen betalar inte

- kostnader för förarens hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- kostnader för passagerares hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- merkostnad som beror på att du inte följt våra anvisningar om hämtning eller hemtransport av bil eller lätt lastbil, till exempel dyrare bärgningskostnad
- kostnader som du skulle ha haft även om skadan inte uppstått
- kostnader som uppstått om orsaken till driftstoppet beror på bränslebrist eller urladdat batteri som är avsett för framdrift av bilen eller lätta lastbilen
- hämtning eller hemtransport av bilen eller lätta lastbilen i skadat skick (reparation ska alltså först göras) såvida inte skadan hänt utomlands, se punkt 60
- högre kostnader för hämtning eller hemtransport än vad bilen eller lätta lastbilen är värd när transporten görs
- kostnader som uppstått när händelsen inträffar under tävling med fordonet eller under träning för tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- kostnader som uppstått när händelsen inträffar under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning
- som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Aktsamhetskrav
62. Du får inte köra bilen eller lätta lastbilen om du
- saknar giltigt körkort
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Du ska följa de regler som gäller vid övningskörning. Du ska också se till att fordonet inte används när det har belagts med meddelat/kvalificerat körförbud.

63. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 62 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 120.

Självrisker
64. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Rättsskyddsförsäkring

Vem försäkringen gäller för
65. Försäkringen gäller för den försäkrade bilens eller lätta lastbilens ägare, brukare och förare – de försäkrade – i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov.

Vad försäkringen gäller för
66. Försäkringen gäller för tvist, som enbart kan prövas som tvistemål (T-mål) av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Tvist anses uppstå vid den tidpunkt när en part helt eller delvis avvisar ett framställt anspråk. Måste en tvist först handläggas av någon annan instans täcks inte kostnaderna för en sådan förberedande prövning av försäkringen. Om resning beviljas i nämnda mål gäller försäkringen också för detta.

Rättskyddet gäller inte för kostnader för prövning i Trafikskadenämnden.

67. Försäkringen gäller för brottmål där den försäkrade misstänks, åtalas eller slutligen döms för
- brott som enligt lagen bara kan medföra bötesstraff, till exempel vårdslöshet i trafik
- vållande till annans död eller vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan den som åtalas för grov vårdslöshet i trafik eller för grovt vållande till annans död eller till kroppsskada eller sjukdom, genom lagakraftägande dom visa att brottet inte bedömts som grovt, gäller försäkringen.

Vad försäkringen inte gäller för
68. Försäkringen gäller inte för
- tvister som enbart kan prövas av administrativa myndigheter eller domstolar, till exempel länsstyrelse eller allmänna förvaltningsdomstolar
- tvister som vid en rättslig prövning handläggs som så kallat småmål. Med småmål menas tvister där värdet av vad som yrkas ligger under ett halvt prisbasbelopp. Beloppsbegränsningen gäller även för tvister utomlands. Tvist med Folksam om försäkringsavtalet omfattas dock
- tvister där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad
- tvister med någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sammanboende med
- tvister som har samband med överlåtna krav
- för uthyrares del, tvister som avser anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av bilen eller lätta lastbilen
- brottmål där misstanke om brott eller åtal till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel rattfylleri, grovt rattfylleri eller olovlig körning. Försäkringen gäller inte heller för tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av att den försäkrade begått, eller misstänks ha begått, sådana gärningar.
- tvister som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av trafikförsäkring
- tvister som gäller personskadereglering så länge ersättning för ombudskostnader kan lämnas genom trafikförsäkring.

När försäkringen gäller

69. *Huvudregel*
Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten eller misstanken om brott uppkommer och om den då gällt oavbrutet i minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits i Folksam. Om du tidigare haft samma slags rättsskyddsförsäkring i annat bolag och den har upphört får du tillgodoräkna dig den.

Om du inte haft försäkring i två år
Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft den så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffat sedan försäkringen trätt i kraft.

Om din försäkring upphört
Om du inte längre har någon rättsskyddsförsäkring när tvisten uppkommer därför att försäkringsbehovet upphört, kan du trots detta få rättsskydd om försäkringen var i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och att försäkringen därefter var i kraft fram till att försäkringsbehovet upphörde. Då tvisten uppstår får det inte ha gått längre tid än tio år sedan de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade

Beträffande preskription se punkt 126.

Var försäkringen gäller

70. Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i något som har inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se punkt 3.

Ombud eller försvarare

71. För att få rättsskydd måste du anlita ett ombud som du skriftligt har givit en rättegångsfullmakt till eller en försvarare. Ditt ombud ska vara en advokat eller en biträdande jurist som är anställd på en advokatbyrå.

Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Du och vi kan i så fall begära att Svensk Försäkring avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombudets lämplighet.

72. Vi har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av det anlitade ombudets arvode och kostnader. Vi har även rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Advokatsamfundets och Svensk Försäkrings ombudskostnadsnämnd.

Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Svensk Försäkrings nämnd för rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes- eller kostnadsersättning.

Vilka kostnader försäkringen ersätter

73. Vi ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäliga. Vi ersätter inte kostnader som du kunde fått ersatt av staten eller av din motpart. Ersättning kan även lämnas i tvister som förlikas eller av annat skäl aldrig kommer inför domstol.

Försäkringen ersätter
- ombuds och försvarares arvode och kostnader
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.
- kostnader för nödvändiga utredningar som ditt ombud beställt
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du har ålagts att betala till din motpart
- rättegångskostnader som du vid förlikning har åtagit dig att betala till din motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade fullföljts.

Ersättning lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet, respektive enligt brottmålstaxan. Som huvudregel utbetalas arvode och annan ersättning då ärendet har slutredovisats till Folksam. Allmänt a conto kan dock utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättning kan fastställas. Betalning a conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

Vilka kostnader försäkringen inte ersätter

74. Försäkringen ersätter inte

- värdet av ditt eget arbete, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader som du har haft
- kostnaden för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som beror på att du har anlitat flera ombud eller försvarare eller bytt ombud eller försvarare såvida det inte föreligger särskilda skäl
- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ska ersättas enligt 10 § 9 punkten rättshjälpslagen.

Har du tillerkänts ersättning i form av skadestånd som också får anses täcka advokatkostnader, får du inte ersättning ur försäkringen för dessa kostnader.

Högsta ersättningsbelopp

75. Vid varje tvist eller brottmål kan ersättningen högst uppgå till 300 000 kronor.

Endast en tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser och omständigheter

Således kan en tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Självrisker

76. Självrisken är 20 procent av skadekostnaden, dock lägst 1 800 kronor.

Tillägg

Du som inte redan har HolmgrensAssistans eller gjort valet Holmgrens Bilförsäkring Stor för personbil och lätt lastbil där Hyrbil ingår, har möjlighet att göra tillägg till din försäkring.

- Folksam Assistans, tillägget som ger dig assistansservice i vissa nödsituationer. Läs mer om vad som gäller under Folksam Assistans.
- Hyrbil (ingår i Holmgrens Bilförsäkring Stor för personbil och lätt lastbil), tillägget som ger dig hyrbil vid skada på din bil eller lätta lastbil. Läs mer om vad som gäller under Hyrbil.

Folksam Assistans

Försäkrade personer

77. Rätt till service och ersättning har bilens eller lätta lastbilens ägare eller förare som använder fordonet med ägarens tillstånd samt passagerare i fordonet.

Giltighetsområde

78. Folksam Assistans gäller vid händelser som inträffar i Sverige eller i något av de länder, där den ordinarie personbils- eller lätt lastbilsförsäkring gäller enligt Allmänna Försäkringsvillkoren punkt 3.

Giltighetstid

79. Giltighetstiden för Folksam Assistans är densamma som för din ordinarie personbils- eller lätt lastbilsförsäkring.

Händelser som försäkringen gäller för

80. Försäkringen gäller för driftstopp som förhindrar fortsatt färd och som orsakats av

- explosion, kollision, vältning, avkörning eller annan trafikolycka
- brand
- maskinhaveri eller annat tekniskt fel som är oförutsett och inte beror på bristande underhåll
- bränslebrist, punktering, förlust av bilnycklar eller att bilnycklarna låsts in i bilen eller lätta lastbilen
- stöld eller tillgrepp av bilen och försök till stöld eller tillgrepp av bilen eller lätta lastbilen.

Begäran om service, skadeanmälan

81. Begäran om service och anmälan om skadehändelsen lämnar du direkt till Folksam Jour. Du ska då lämna sådana uppgifter om försäkringen, bilens registreringsnummer som Folksam Jour behöver för sin handläggning.

Vi betalar inte för händelser/kostnader för service som utförs utan föregående medgivande från Folksam Jour om det inte finns särskilda skäl till exempel om omständigheterna varit sådana att du inte omedelbart kunnat kontakta Folksam Jour utan tvingats handla snabbt på egen hand.

82. Du ska ha ett medgivande från Folksam Jour innan du själv beställer service såvida inte omständigheterna hindrar dig från att omedelbart kontakta Folksam Jour.

83. Om du bryter mot bestämmelserna i punkt 88 och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaktsamhet görs inget avdrag

Service och ersättning för kostnader

84. I fråga om reparation på plats, bärgning och hämtning enligt nedan, gäller försäkringen också för tillkopplad släpvagn, till exempel husvagn.

Reparation på plats

85. Vi ombesörjer och betalar nödvändig reparation på platsen för händelsen, om detta är möjligt och det inte blir dyrare än bärgningskostnad. Däremot betalar vi inte kostnader för reservdelar och verkstadsreparation.

Vi ombesörjer och betalar den laddning av bilens eller lätta lastbilens startbatteri som kan vara nödvändig för fortsatt körning. Vid driftstopp på grund av urladdat batteri för framdrift av bilen eller lätta lastbilen, betalar vi för bärgning till närmaste laddplats eller för laddning på plats.

Om bilens eller lätta lastbilens nycklar förlorats eller låsts in i fordonet svarar vi för låsöppning, om detta kan göras på platsen. Måste låssmed anlitas, betalar vi kostnaderna för detta, dock högst med det belopp som en bärgning skulle ha kostat.

Vid driftstopp på grund av bränslebrist betalar vi för transport av nytt bränsle. Bränslekostnaden betalar vi inte.

Vid driftstopp på grund av punktering hjälper vi dig med byte av hjul. Eventuella ytterligare kostnader, till exempel för inköp av annat däck, betalar vi inte.

Bärgning

86. Vi ombesörjer och betalar sådan bärgning av bilen eller lätta lastbilen som är nödvändig på grund av den inträffade händelsen, om driftstoppet inte kan avhjälpas på plats enligt ovan. Bärgning görs till närmaste lämpliga verkstad.

Hyrbil, flyg eller tåg

87. Vid driftstopp, stöld eller tillgrepp som varar längre än en timme, ser vi till att du får en hyrbil. Vi ersätter hela dygns- och kilometerkostnaden för bil eller lätt lastbil av högst samma storlek som den försäkrade. Hyrbilen tillhandahålls i direkt anslutning till den avbrutna färden och under högst tre dygn per skadetillfälle. Om hyrbil inte kan ordnas ombesörjer och betalar vi transport av bilens eller lätta lastbilens förare och passagerare till hemorten eller resmålet. Transporten sker med tåg eller, om tågresan skulle ta mer än sex timmar (utomlands mer än tio timmar), med flyg turistklass.

Vid händelse som inträffar utomlands gäller dessutom följande: om bilen eller lätta lastbilen inte är reparerad – eller kommit tillrätta efter stöld eller annat tillgrepp – vid tiden för den planerade hemresan, ombesörjer och betalar vi transport av bilens förare och passagerare till hemorten. Transporten sker med det transportmedel som med hänsyn till omständigheterna är billigast.

Hämtning av bilen eller lätta lastbilen

88. När fordonet är färdigreparerad – eller kommit tillrätta efter stöld eller annat tillgrepp – ombesörjer och betalar vi transport för en av de försäkrade från bostaden eller resmålet för att hämta fordonet. Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtning av fordonet.

Hotellkostnader

89. Om vi inte under det dygn då händelsen anmäldes till Folksam Assistans kan tillhandahålla hyrbil eller ordna transport till hemorten eller resmålet, ombesörjer och betalar vi en övernattning på hotell för förare och passagerare. Påföljande dag ska vi tillhandahålla hyrbil eller transport.

Tillgång till service

90. Folksam Assistans åtar sig att tillhandahålla service enligt försäkringen så snabbt som möjligt, dygnet runt. I Sverige får du service inom en timme, utomlands inom fyra timmar. I något fall kan emellertid omständigheter som vi inte kan råda över medföra att service inte kan ges inom den tid eller i just den form som villkoren anger (till exempel när det gäller inkvartering, hyrbil, tåg- eller flygtransport). Alternativa lösningar kan då bli nödvändiga, men du kommer att kompenseras för de extra kostnader detta kan medföra för dig.

Begränsningar

91. Vi betalar för
- högst tre skador/händelser inträffade under samma försäkringsår.

92. Vi betalar inte för skador/händelser
- som uppstått under deltagande i tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhängnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning
- som avser kostnader för mat, telefonsamtal eller liknande
- som orsakar kostnader som förare och passagerare normalt skulle haft för till exempel logi, taxi, bensin, vägtullar, broavgifter och liknande.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Aktsamhetskrav

93. Du får inte köra bilen eller lätta lastbilen om du
- saknar giltigt körkort
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Du ska följa de regler som gäller vid övningskörning. Du ska också se till att fordonet inte används när det har belagts med meddelat/kvalificerat körförbud.

94. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 99 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 120.

Försäkringen upphör

95. Försäkringen upphör.
- när fordonet avställs i Vägtrafikregistret
- om ordinarie personbils- eller lätt lastbilsförsäkring ändras till att omfatta enbart trafikförsäkring.

Självrisker

96. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Du som har Folksam Assistans slipper självrisken i räddningsförsäkringen. Denna förmån begränsas till tre räddningshändelser under samma försäkringsår.

Hyrbilsförsäkring (ingår i Holmgrens Bilförsäkring Stor för personbil och lätt lastbil)

97. Hyrbilsförsäkringen omfattar ersättning för hyrbil om den försäkrade bilen eller lätta lastbilen inte kunnat användas på grund av skada som är ersättningsbar enligt villkoren för egendomsskyddet eller vagnskadegarantin. Vid maskin- och elektronikskada gäller försäkringen även om ålders- och milgränserna som anges i punkt 30 passerats. Vi ersätter i dessa skador avbrott upp till 7 dagar, max två gånger per år.

Hyrbilsersättning lämnas för den tid som är rimlig för att reparera bilen eller lätta lastbilen. Vid stöld lämnas dessutom ersättning för den tid fordonet varit borta. Om den inte repareras/återfinns lämnas i stället ersättning för den tid som är rimlig för att skaffa annan likvärdig bil eller lätt lastbil. Vid glasskada lämnas ersättning bara om avbrottet är längre tid än en dag.

Är avbrottet längre än en dag lämnar vi hyrbils- eller avbrottsersättning från första dagen.

Ersättning lämnas från och med den dag avbrottet inträffade och under högst 65 dagar. Vi betalar 75 procent av dygns- och kilometerkostnaden för hyra av bil eller lätt lastbil hos biluthyrningsföretag som vi anvisat. Du betalar återstående 25 procent. I stället för hyrbil kan du få avbrottsersättning med 200 kronor/dag. Du kan växla mellan hyrbil *och* avbrottsersättning om du vill det. Vid skada som inträffat utomlands betalar vi 100 procent av dygns och kilometerkostnaden, under förutsättning att hyrbilen tas ut och nyttjas i utlandet i samband med inträffad skada. Hyrbilen ska utrymmesmässigt vara i samma storleksklass som den försäkrade bilen eller lätta lastbilen. Du har rätt att välja en bil eller lätt lastbil som uppfyller våra säkerhets- och miljökrav. Du måste medverka till att avbrottet blir så kortvarigt som möjligt.

Merkostnad för självriskreducering, drivmedel, färjebiljetter och liknande, som avser hyrbilen, betalar du själv.

För att få denna självriskreducering måste du anlita den uthyrare som vi anvisar och högsta ersättning är 10 000 kronor.

Vid eventuell kaskoskada på hyrbilen betalar vi den del av hyrbilens självrisk/garantisjälvrisk som överstiger självrisken/garantisjälvrisken på den egna bilen.

Vid skada utomlands ska återresa till hemorten, om detta är möjligt, anpassas så att du själv kan hämta och köra hem din bil eller lätta lastbil. Om du måste använda hyrbilen för hemresan betalar vi hyrbilskostnaden tills dess du kommer hem.

Aktsamhetskrav

98. Du får inte köra bilen eller lätta lastbilen om du
- saknar giltigt körkort
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Du ska följa de regler som gäller vid övningskörning. Du ska också se till att fordonet inte används när det har belagts med meddelat/kvalificerat körförbud.

99. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 78 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 120.

Begränsningar

100. Vi gör avdrag från hyrbilsersättningen för avbrotts- eller stilleståndsersättning som du i samma skada har rätt att få från annan försäkring.

Vi betalar inte skada som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Försäkringen upphör

101. Försäkringen upphör i följande fall
- när fordonet avställs i vägtrafikregistret
- om ordinarie personbils- eller lätt lastbilsförsäkring ändras till att omfatta enbart trafikförsäkring.

Självrisker

102. Hyrbilsförsäkringen är självriskbefriad. Se punkt 98 angående egen delkostnad.

Allmänna bestämmelser

103. För försäkringen gäller försäkringsvillkor, försäkringsbesked samt försäkringsavtalslagen.

Skaderegistrering

Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

Avtalet och premien

104. Försäkringen gäller från och med den dag som anges i försäkringsbeskedet. Tecknas försäkringen samma dag som den ska börja gälla, gäller den från och med det klockslag den tecknades. Försäkringen gäller inte för skada eller fel som inträffat eller uppkommit innan försäkringen börjat gälla.

105. Försäkringen förnyas automatiskt för ett år i sänder om inte uppsägning har gjorts av dig som försäkringstagare eller av oss. Den förnyade försäkringen börjar löpa när tiden för den tidigare försäkringen går ut. Vill du i stället säga upp försäkringen från huvudförfallodagen behöver du inte ange någon särskild anledning. Uppsägning från vår sida när du begär förnyelse kräver däremot särskilda skäl enligt försäkringsavtalslagen. Tecknar du försäkring för din bil eller lätta lastbil i annat försäkringsbolag och inte betalar premie till Folksam, förnyas inte försäkringen.

106. Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden om det föreligger viss anledning som anges i försäkringsavtalslagen, till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar. Från vår sida kan vi säga upp försäkringen under försäkringstiden bara om du eller den försäkrade grovt åsidosatt era förpliktelser mot oss eller om det finns synnerliga skäl.

Om försäkringen sagts upp av dig eller oss, får du tillbaka den del av premien som du har rätt till.

107. Försäkringen och premien bygger på de uppgifter som du har lämnat oss. Vid premieberäkningen tar vi hänsyn till bland annat följande faktorer; vilken bil eller lätt lastbil du har och hur gammal den är, hur många mil du kör per år, vilken självrisk på vagnskada du väljer och om du drabbas av skador som medför utbetalning från trafik- respektive vagnskadeförsäkringen.

Vi har rätt att begära uppgifter från dig som påverkar din premie. Får vi inte in begärda uppgifter beräknas premien utifrån av oss förutbestämda regler.

108. Upplysningsplikt

När du vill teckna, utvidga eller förnya försäkring ska du på vår begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkringen skall meddelas. Du ska ge riktiga och fullständiga svar på våra frågor.

Om du inser att vi tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen ska du utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

109. Riskökning

Du ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som har angetts i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras.

110. Om du uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt din upplysningsplikt (enligt punkt 108) eller anmälningsplikt (enligt punkt 109) kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, det uppsåt eller den oaksamhet som har förekommit och övriga omständigheter.

111. Ändring av premie och andra villkor kan vi normalt bara göra i samband med förnyelse av försäkringen. Om vi vill göra sådan ändring meddelar vi dig senast i samband med att vi sänder dig premiekravet så du har tid att bestämma dig, om du vill godta ändringen eller låta försäkringen upphöra.

Sådan premieändring som beror på ändrat riskförhållande, till exempel bilbyte, adressändring eller höjning av årlig körsträcka, har vi rätt att göra omgående.

112. Premie för nytecknad försäkring ska betalas inom 14 dagar efter den dag då vi sände dig premiekravet. Detsamma gäller tilläggspremie på grund av att försäkringen ändrats under försäkringstiden. Premie för förnyad försäkring behöver inte betalas tidigare än en månad från den dag vi sände dig premiekravet. Om premieperioden är högst en månad ska premien dock betalas på periodens första dag.

113. Om premien inte betalas i rätt tid och dröjsmålet inte är av ringa betydelse skriver vi och säger upp försäkringen att upphöra 14 dagar därefter. Samtidigt påminner vi dig att om du betalar inom 14 dagar så fortsätter försäkringen att gälla.

Är det fråga om obetald tilläggspremie får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som du tidigare betalat.

114. Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört på grund av underlåten betalning anser vi att du har begärt ny försäkring från och med dagen efter den då premien betalades. Vi underrättar dig inom 14 dagar om vi inte vill bevilja ny försäkring.

115. Har du hindrats från att betala premie i rätt tid på grund av att du blivit svårt sjuk, berövats friheten eller inte fått ut lönen eller pensionen från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder, fortsätter försäkringen ändå att gälla. Men den upphör om premie inte betalas inom en vecka från det att hindret fallit bort och i vart fall när tre månader gått från den dag premien skulle ha betalats.

116. Skulle vi av någon anledning säga upp försäkringen men du får vårt brev för sent på grund av omständigheter som du inte kunnat råda över, upphör försäkringen först en vecka efter det du fått brevet. I vart fall upphör den när tre månader gått från avsändandet och detta gäller även om brevet inte kommer fram.

117. Vi kan överlåta en fordran på obetald försäkringspremie för försäkring till Trafikförsäkringsföreningen.

Dubbelförsäkring

118. Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring.

Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolaget än vad som sammanlagt svarar mot skadan. Är summan av ansvarsbeloppen större än skadan, fördelas ansvarigheten mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

119. Penningtvätt

Försäkringsersättning betalas inte om det skäligen kan antas att en utbetalning skulle medföra risk för brott mot penningtvättslagstiftningen.

Avdrag på ersättningen

120.

Aktsamhetskrav

Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoren finns några krav på aktsamhet som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten.

Hänsyn tas till den betydelse förfarandet haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.

Framkallande av försäkringsfall

Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligen, eller i den mån du uppsåtligen förvärrat följderna av en skada. Om skadan uppkommit eller dess följder förvärrats genom grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Detsamma gäller om du annars måste antas handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls.

Räddningsplikt
När en skada inträffar åligger det varje försäkrad att efter förmåga begränsa dess omfattning, till exempel larma brandkåren vid brand och försöka rädda hotad egendom i den mån det kan ske utan fara. Rimlig kostnad för åtgärd att hindra följderna av en skada som hänt ersätts av oss vare sig åtgärden lyckades eller inte, i den mån du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Det nu sagda gäller även om det är fråga om att hindra en skada som omedelbart hotar att inträffa. Däremot ersätter vi inte andra förebyggande åtgärder som till exempel kostnad för låsbyte vid förlust av fordonets nyckel.

Har du uppsåtligen åsidosatt dina skyldigheter att vidta räddningsåtgärder kan vi göra avdrag på ersättningen efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Detsamma gäller om du har åsidosatt dina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet.

Identifikation med den försäkrade vid tillämpning av punkt 120 inklusive något av aktsamhetskraven
Med ditt handlande likställs handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen.

Om det föreligger synnerliga skäl tillämpas inte denna bestämmelse.

Undantag från bestämmelser om avdrag enligt punkt 110 och 120 samt vid brott mot något aktsamhetskrav
121. Vi gör inget avdrag vid
- ringa oaktsamhet
- handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd eller som var under tolv år.

Handlande som avsåg att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

Återkrav
122. I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada övertar vi din rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

För trafikförsäkring gäller, att i samma utsträckning som vi har betalat ersättning, har vi enligt trafikskadelagen rätt att kräva tillbaka ersättning av den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller genom vårdslöshet i förening med rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Dessutom kan vi enligt trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg samt mot den som är ansvarig för skada enligt lagen om produktansvar.

Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättningen från försäkringen.

Krigsskador
123. Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution, upplopp eller uppror.

Om skadan hänt utanför Sverige tillämpar vi inte undantaget för krigsskador inom tre månader efter oroligheternas utbrott. Förutsättningen för att försäkringen ska gälla är dock att bilen eller lätta lastbilen fanns i det drabbade området vid utbrottet och oavbrutet fram till den dag skadan inträffade. Dessutom får du inte ha tagit del i oroligheterna eller tagit annan befattning med dem som rapportör eller dylikt och inte heller låtit någon annan använda fordonet för sådana ändamål. Under samma förutsättningar betalar vi också förlust av bil eller lätt lastbil som konfiskerats eller måste lämnas kvar vid evakuering eller internering.

Atomskador med mera
124. Ersättning lämnas inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

Försäkringen gäller inte heller för skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämma en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Dammbrott

125. Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

Preskription

126. Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde. Om du framställt ditt anspråk till oss inom den tid som angetts här har du dock alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, räknat från det att vi har förklarat att vi har tagit slutlig ställning till anspråket.

Trafikskadelagen

Du förlorar din rätt till ersättning om du inte väcker talan mot oss inom tio år från skadehändelsen. Om du begär omprövning enligt 5 kap 5 § skadeståndslagen får talan dock väckas inom tre år från tidpunkten när det förhållande som ligger till grund för omprövningsyrkandet inträdde. Om du vill ha ersättning och har anmält skadan inom tio år eller begärt omprövning enligt 5 kap 5 § skadeståndslagen är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att vi har förklarat att vi tagit slutlig ställning till anspråket. Om talan inte väcks i rätt tid går rätten till ersättning förlorad. Talan får väckas senare än tio år endast om det finns synnerliga skäl. Vid bedömningen ska det särskilt beaktas om du har varit förhindrad att framställa anspråket i tid.

Övrig Information

127. Behandling av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi dina personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även dina uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla dina personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig och för att utveckla våra produkter och tjänster.

Hur vi behandlar dina personuppgifter beror på vilka produkter du har hos oss.

På folksam.se/personuppgifter hittar du mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter. Där kan du bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur du utövar dina rättigheter. Du kan även kontakta vår kundservice på 0771-950 950.

128. Återbäring Folksam Sak

Som kund i Folksam Sak kan du få rätt till återbäring. Rätt till återbäring och villkoren för återbäring beslutas av styrelsen i Folksam Sak.

Du kan inte få återbäring om försäkringen är obligatorisk eller om du kan få återbäring på annat sätt.

En förutsättning för utbetalning av beslutad återbäring är att den (tillsammans med återbäring från andra återbäringsgrundade försäkringar i Folksam Sak) uppgår till 100 kronor.

Om din återbäring är lägre än 100 kronor sparas den tills utbetalning kan ske. Om du inte tilldelas någon ny återbäring inom 3 år så förlorar du dock rätten till den sparade återbäringen.

Återbäring kan också sparas om utbetalning inte har kunnat ske av andra orsaker – dock högst tre år. Om utbetalning inte har kunnat ske inom tre år så förlorar du rätten till sådan återbäring.

Om skada inträffar

129. Anmäl till oss vad som hänt så snart som möjligt.

130. Stöld, tillgrepp av fortskaffningsmedel, skadegörelse, kollision med djur eller skada som orsakats av annat okänt motorfordon ska anmälas till polisen i det land där händelsen inträffade. För vår bedömning i ersättningsfrågan är vi bland annat beroende av vad som framgår av polisprotokollet. Du ska därför medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har. Lämna oss en kopia av polisanmälan.

131. Skada som har hänt när bilen eller lätta lastbilen transporterats på annat färdmedel ska också anmälas till transportföretaget.

132. För att vi ska kunna bedöma ditt ersättningskrav måste du ge oss de upplysningar och handlingar som vi behöver såsom inköpskvitton, läkarintyg och så vidare.

Du är också skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra i anledning av inträffad skada.

133. Om du bryter mot bestämmelserna i punkterna 129–132 och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.Vid ringa oaktsamhet görs inget avdrag.

134. Om du eller någon annan som begär ersättning vid skada uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar oriktiga uppgifter, förtiger eller döljer något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning kan vi göra avdrag efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Om vi redan betalat ut ersättning kan vi helt eller delvis återkräva den.

135. Reparation ska i förväg godkännas av oss. Våra anvisningar ska följas vid valet av reparatör, bärgare, reparationsmetod och material. Folksam tar hänsyn till eventuella olägenheter såsom till exempel fördyringar i form av resekostnader eller onödigt långa väntetider som du skulle kunna drabbas av. Du ska ha ett medgivande från oss eller Folksam Jour innan du själv beställer reparation såvida inte omständigheterna hindrar dig från att ta kontakt med oss eller Folksam Jour.

För försäkringen gäller vissa miljöåtaganden. Dessa framgår av punkt 53 och 77.

Du ska som ägare till bilen eller lätta lastbilen, efter vårt medgivande, beordra reparation samt godkänna eller reklamera utfört arbete.

Återbetalning vid förskott

136. Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för någon typ av kostnader måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

Dröjsmålsränta

137. Vi strävar efter att betala skador så snart det går och i de fall utredningen drar ut på tiden kan vi betala ersättning i förskott. Skulle det ändå, trots att du gjort vad som åligger dig dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till.

Tidpunkten för betalning kan dock förskjutas i vissa situationer som anges i försäkringsavtalslagen.

Dröjsmålsräntan beräknas enligt 6 § räntelagen.

Force majure

138. Om en utredning av ett försäkringsfall eller utbetalning av ett försäkringsbelopp blir försenat på grund av force majeure, det vill säga en händelse som ligger utanför Folksams kontroll, kan inte Folksam hållas ansvariga för förseningen. Detta givet att vi har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma.

Exempel på sådana händelser som kan utgöra force majeure är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott eller annan liknande omständighet. Beträffande strejk, blockad och bojkott gäller ovanstående även om det är Folksam som är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd. Folksam svarar inte heller för skada som orsakats av fel i telefonnät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör oss.

Vid frågor om försäkring eller skador

Kundservice
Kontakta Kundservice vid frågor om din försäkring på telefon 0771-54 43 90.
För öppettider se folksam.se

Skadeärenden
Kontakta oss vid inträffad skada på telefon 0771-950 950. För öppettider se folksam.se

Folksam Jour
Inom Sverige 0771-45 00 00
Utanför Sverige +46 771 45 00 00

Hjälp utanför Sverige
Utanför Sverige kan du få hjälp av våra larmcentraler. Vid personskada SOS International. Kontaktuppgifter, se nedan.

SOS-International
Nitivej 6
DK-2000 Frederiksberg
Denmark
Telefon +46 (0)8 13 60 60
Fax +45 70 10 50 56
E-post sos@sos.eu

Om vi inte skulle komma överens

Vi vill att du ska vara nöjd
Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam
Missförstånd eller oenigheter kan ofta klaras upp på ett enkelt sätt. Ta därför först kontakt med den som handlagt ditt ärende. Om du ändå inte blir nöjd så kan du kontakta handläggarens närmaste chef.

Gäller oenigheten värdering av skadad egendom kan du begära ett utlåtande av en opartisk värderingsman.

Kundombudsmannen Folksam
Du som är kund i Folksam har möjligheten att få ditt ärende omprövat av Kundombudsmannen som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen omprövar de flesta ärenden rörande försäkring, skadefrågor och sparande. Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut kan Kundombudsmannen göra en opartisk bedömning av ditt ärende. Efter det att Folksam har lämnat sitt slutliga beslut har du ett år på dig att göra en anmälan till Kundombudsmannen, under förutsättning att preskription inte inträtt i enlighet med vad som anges nedan i avsnittet ”Vänta inte för länge”.

Adress: Kundombudsmannen Folksam, 106 60 Stockholm
telefon: 0771-65 52 53
e-post: kundombudsmannen@folksam.se
webb: folksam.se

Försäkringskommitté
Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ditt ärende prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen i första hand om ditt ärende och för mer information om detta förfarande.

Partssammansatta nämnder
Om du har en försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter så kan du ofta få ditt ärende prövat i en partssammansatt nämnd. För uppgift om vilken partssammansatt nämnd som gäller för dig, kontakta Folksams kundservice eller se Folksams hemsida.

Branschgemensamma nämnder
Du kan i vissa fall få ditt ärende prövat i någon av följande nämnder:

Trafikskadenämnden
Trafikskadenämnden är fristående från försäkringsbolagen och verkar för en enhetlig och skälig personskadereglering inom trafikförsäkringen. Vissa ersättningsfrågor är obligatoriska och ska alltid prövas av nämden. Folksam hjälper dig i samband med den obligatoriska prövningen.

Det finns andra frågor där vi inte är skyldiga att inhämta yttrande. I dessa frågor kan du själv begära prövning hos Trafiskadenämden via en särskild blankett som finns på

Adress: Trafiksadenämnden
Box 24048, 104 50 Stockholm
eller på webb: trafikskadenamnden.se

Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd
Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd prövar ärenden för personer som skadats och har rätt till skadestånd för sina skador. Den fungerar ungefär som trafikskadenämnden gör för trafikskadade. Vissa ersättningsfrågor ska alltid hänskjutas till nämnden för yttrande. Framför dina önskemål till Folksam om du vill att nämnden ska yttra sig i frågor där vi inte är skyldiga att inhämta yttrande.

Patientskadenämnden
Patientskadenämnden är en rådgivande nämnd till försäkringsbolagen. Nämnden ska på begäran av patient, vårdgivare, försäkringsbolag eller domstol yttra sig i skadeärenden som rör patientförsäkringen.

Adress: Patientskadenämnden, Box 24127, 104 51 Stockholm

Personförsäkringsnämnden
Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsbolaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Nämnden för Rättsskyddsfrågor
Nämnden för Rättsskyddsfrågor prövar på begäran av försäkrad omfattningen av rättsskyddsförsäkring, fråga om ersättningsanspråk inom rättsskyddsförsäkring och trafikförsäkring och fråga om överprövning av ombuds lämplighet inom rättsskyddsförsäkring och trafikförsäkring. Du kan själv begära prövning hos Personförsäkringsnämnden och Nämnden för Rättsskyddsfrågor via en särskild blankett som finns hos

Adress: Svensk Försäkrings Nämnder, Box 24067, 104 50 Stockholm
tel: 08-52278720
webb: forsakringsnamnder.se

Anmälan till Nämnden för Rättskyddfrågor måste göras inom ett år efter det att du har frmfört ditt klagomål till Folksam.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)
ARN är en statlig myndighet som prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 2 000 kronor eller medicinska bedömningar och i regel inte ärenden som rör obligatorisk gruppförsäkring.

ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partssammansatt nämnd. Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida. Anmälan till ARN måste ha kommit in inom ett år från det att du första gången framförde ditt klagomål till Folksam. Om det gått längre tid än ett år har du alltid möjlighet att skicka in anmälan inom två månader efter det att Kundombudsmannen Folksam har lämnat slutligt besked.

Adress: ARN, Box 174, 101 23 Stockholm
telefon: 08-508 860 00
e-post: arn@arn.se
webb: arn.se

Allmän domstol
Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå
Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Konsumenternas försäkringsbyrå, Box 24215, 104 51 Stockholm
telefon: 0200-22 58 00
webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning
Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

Vänta inte för länge
Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annt försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fodringen kunde göras gällande.

Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättningar för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskiberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält din skada eller ditt anspråk före preskriptionstidens utgång har du altid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutgiltigt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.

S9180 25-07

0771-78 79 00
folksam.se/holmgrens

Folksam
106 60 Stockholm
0771-950 950
folksam.se

Folksam